

Rīgā 2019. gada 21. oktobrī
Nr. 3.4./2019-47

Latvijas Republikas 13. Saeimas deputātiem
Jēkaba iela 11, Rīga, LV-1811
saeima@saeima.lv

Par likumprojektu “Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā”

Gadskārtējā valsts budžeta likuma projektu pavadošo likumprojektu paketē Saeimā ir iesniegts likumprojekts “Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā” (Nr. 447/Lp13) (turpmāk – Likumprojekts).

Biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” (Delna) ir iepazinusies ar Likumprojektu un aicina Saeimu, lemjot par Likumprojektu, ņemt vērā priekšlikumus, **kas nodrošinātu plurālismu, politisko partiju stabilitāti un caurspīdīgu to finansēšanu, kā arī mazinātu privātās naudas ietekmi politikā:**

1. Noteikt **finansējumu pamata funkciju nodrošināšanai katrai partijai, kura pārsniegusi 2 % barjeru Saeimas vēlēšanās – 190 000 euro apmērā gadā.** Saskaņā ar Tieslietu ministrijas veiktu izvērtējumu¹, šāds finansējums ļautu partijām minimālā apjomā veikt partiju pamatfunkcijas – pilnvērtīgi strādāt ar biedriem, kā arī veidot kvalitatīvu politisko piedāvājumu.

Pašreizējā Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma (turpmāk – Likums) redakcijā bāzes finansējums politiskajām partijām nav paredzēts vispār, savukārt Likumprojektā noteikts, ka bāzes finansējums tik piešķirts tikai tām partijām, kas Saeimas vēlēšanās pārsniegušas 5 % barjeru, 100 000 euro apmērā.

Pašreiz Likumā noteiktā barjera valsts budžeta finansējuma saņemšanai par katru vēlēšanās saņemto balsi ir 2 %, savukārt Likumprojekts bāzes finansējumu paredz tikai Saeimā iekļuvušajām partijām. Tomēr politiskās partijas, kuras, kaut arī nav iekļuvušas Saeimā, bet ir pārsniegušas 2 % barjeru, veido būtisku un konstruktīvu opozīciju varas partijām un ir pierādījušas, ka tām ir pietiekami daudz atbalstītāju, lai līdz nākamajām Saeimas vēlēšanām ļautu šīm partijām nostiprināties, uzturētu kontaktu ar vēlētājiem, veidotu kvalitatīvu politisko piedāvājumu, tādējādi nodrošinot politisko plurālismu.

Iepriekš minētajā Tieslietu ministrijas veiktajā izvērtējumā bāzes finansējums tika noteikti aprēķināts, lai tā ietvaros būtu iespējams nodrošināt pamata funkcijas, un šī

¹ Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40468095&mode=mk&date=2019-02-12>

summa tika noteikta 190 000, nevis 100 000 apmērā. Līdz ar to ir objektīvi bāzes finansējumu noteikt pamatotā apmērā, kā arī piešķirt to arī Saeimā vēl neiekļuvušajām, bet 2 % barjeru pārvarējušajām partijām.

Līdz ar to Delna aicina bāzes finansējumu piešķirt arī tām partijām, kuras Saeimas vēlēšanās ir pārsniegušas 2 % barjeru, turklāt nosakot to EUR 190 000 apmērā.

2. Noteikt **papildus finansējumu politiskajām partijām, kuras pārsniegušas 2 % barjeru, par piesaistīto biedru skaitu 10 euro par katru biedru**, kas veicinātu politisko partiju aktīvāku darbību biedru piesaistē, kas savukārt novestu pie plašākas pilsoniskās aktivitātes un sabiedrības pārstāvības partiju kongresos.

Izveidot ilgtspējīgu politiku un stiprināt demokrātiju ir iespējams, ja pastāv lielas, spēcīgas politiskās partijas, t.i., ar lielu biedru skaitu. Papildus valsts finansējuma par piesaistīto biedru skaitu noteikšana, veicinātu politisko partiju aktīvu darbību biedru piesaistē, darbības izvēršanu reģionos, kā arī kvalitatīvāku un aktīvāku dialogu ar sabiedrību. Lielāks biedru skaits partijās veicina plašāku sabiedrības iesaisti politikas veidošanā un partiju ieklausīšanos vēlētajos, tajā skaitā biedru un vēlētāju viedokļa ņemšanu vērā, veidojot politiku sabiedrības interesēs. Līdz ar to Likumprojekts būtu papildināms ar papildus finansējuma piešķiršanu politiskajām partijām par piesaistīto biedru skaitu.

3. Noteikt, ka valsts finansējuma saņemšanas gadījumā **fiziskas personas veikta ziedojuma (dāvinājuma) politiskajai partijai maksimālā summa gadā nedrīkst pārsniegt 5 (piecas) minimālās mēnešalgas**, tādējādi mazinot privātās naudas ietekmi politikā.

Likums pašreiz paredz fiziskas personas veikta ziedojuma (dāvinājuma), politiskajai partijai maksimālo summu gadā – 50 minimālās mēnešalgas, savukārt Likumprojekts paredz, ka valsts budžeta finansējuma saņemšanas gadījumā minētā summa vienai politiskajai partijai nedrīkstēs pārsniegt 12 minimālo mēnešalgu apmēru, attiecinot to arī uz iestāšanās naudu un biedru naudu.

Likumprojekta mērķis cita starpā ir veicināt politisko partiju neatkarību un mazināt privāto ziedotāju ietekmi politikā. Līdz ar to pie apstākļiem, kad šā mērķa sasniegšanai valsts budžeta finansējums politiskajām partijām tiek palielināts aptuveni 10 reizes, attiecīgi privāto ziedojumu limitu ir korekti samazināt 10 reizes (līdz 2150 euro). Šāda ziedojumu griestu noteikšana arī veicinātu partiju pāreju uz tādu finansēšanas modeli, ko atbalsta daudzi mazaie ziedotāji, tādējādi mazinot dažu lielo ziedotāju ietekmi.

Delna uzskata, ka Likumprojekta normas nav tikušas pienācīgi apspriestas ar politisko partiju finansēšanas jomas ekspertiem un sabiedrību - Likumprojekts tika izstrādāts un iesniegts nevis kā patstāvīgs grozījumu projekts, bet gan tika izstrādāts vienlaicīgi ar un iekļauts gadskārtējā valsts budžeta likuma projektu pavadošo likumprojektu paketē. Vienlaicīgi, Delna uzskata, ka valsts finansējuma politiskajām partijām palielināšana, samazinot pieļaujamo privātpersonu ziedojumu apmēru, veicinātu politisko partiju neatkarību un stabilitāti un ir atbalstāma, turklāt, nosakot, ka grozījumi Likumā stājas spēkā 2020. gada 1. janvārī, veicinātu politisko partiju neatkarību jau uz 14. Saeimas vēlēšanām. Līdz ar to Delna aicina Saeimas deputātus atbildīgi vērtēt Likumprojekta normas kopsakarā ar jomas ekspertu un pilsoniskās sabiedrības sniegtajiem priekšlikumiem un pieņemt Likumprojektu ar iepriekš minētajiem priekšlikumiem.

Vienlaikus Delna aicina Saeimu pēc valsts budžeta pieņemšanas turpināt pilnveidot politisko partiju finansēšanas kārtību, tajā skaitā arī attiecībā uz pašvaldību vēlēšanām, rosinot plašākas diskusijas ar ekspertiem un sabiedrību.

Cieņā

Direktore

Liene Gātere

**DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU**